

Writing Frame: Beginning: Welcoming Using friendly 'joining' phrases: My friends, Comrades, Brothers and sisters, Fellow pupils, Classmates, Colleagues;

Establish theme: I have a dream..., I believe that one day soon... It won't be long before My parents told me... I have a vision of the future...

Emphasise the bad: The world we live in is a bad place, Every day we have to quit up with, We all hate the..., Have you seen the way we are treated;

Describe the changes: What sort of world do we want?... What would it be like to..., .Next year..., Next time..., In the future we..., A golden time is ahead...

Ending Call to action: And so I say to you brothers and sisters..., Its time for us to..., . When you leave here you must.... [3]. Робота над схемою допоможе студентіві в процесі підготовки власного виголошення виступу. Після виступу наступає момент релаксації: викладач оцінює майстерність студента як оратора, підбиває підсумки виконаної роботи.

Задекларовані фрагменти вправ надають змогу виробити індивідуальний ораторський стиль здобувачів, вчать критично характеризувати специфіку виступів та риторичних текстів рольових моделей провідних світових ораторів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Конівіцька Т. Підготовка до публічного виступу : практичний посібник для студентів-психологів. Львів, ЛДУ ДЖД. 2019. С. 120-125 .

2. Шупта О.В. Риторична культура майбутнього перекладача як фактор успішності його професійної діяльності// Scientific researches and their practical application. Modern state and ways of development, Khmelnytskyi, 17.12.2015. URL: <https://www.sworld.com.ua/konfer41/52.pdf>

3. Harrison F. Comparing Texts Rhetorical Devices. Nov. 2002. URL: <https://crestenglish.weebly.com/uploads/1/4/3/6/14366244/comparingtexts rhetoricaldevicesb.pdf>

КРИТИКА ТЕОРІЙ ВЕРБАЛІЗАЦІЇ ВВІЧЛИВОСТІ У ПУБЛІЧНОМУ МОВЛЕННІ

Христина Фреїв

магістрантка факультету іноземних мов

Тернопільський національний педагогічний університет

імені Володимира Гнатюка

м. Тернопіль, Україна

Ввічливість, як невід'ємний елемент міжособистісного спілкування, є запорукою успішної комунікації. Вивчення теорії ввічливості є важливим для визначення та пояснення особливостей комунікативної поведінки представників різних культурних і мовних спільнот задля досягнення ефективною взаємодії.

У сучасній мовознавчій літературі можна виділити декілька основних концепцій: ввічливість як максими, правила; ввічливість як «збереження обличчя»; ввічливість як угода про ведення діалогу; ввічливість як такт; ввічливість як дискурс. На думку Дж. Ліча, найважливішими максимами принципу ввічливості є:

- 1) максима тактовності;
- 2) максима великодушності;
- 3) максима схвалення;
- 4) максима скромності;
- 5) максима згоди;
- 6) максима симпатії [4].

Критика підходу мовленнєвих максим в основному спрямована на його теоретичні засади. Цей підхід, представлений роботами Дж. Лакоффа та Дж. Ліча, ґрунтується на теорії принципу співпраці та чотирьох максимах Грайса - кількості, якості, відношення і манери. Підхід останнього до прагматичного значення критикують за такі недоліки:

1. У його моделі бракує чіткого тлумачення слова «інформація». Учасники по-різному розуміють, що є інформацією в соціальній міжособистісній взаємодії. Таким чином, різне культурне походження призводить до конфліктних інтерпретацій. Співрозмовники оцінюють релевантність, якість, кількість і спосіб подання інформації по-різному і відповідно до власного досвіду [3].

2. Немає жодного обґрунтування, чому ми вкладаємо те чи інше непряме значення і на яких підставах. Наприклад, «Тут щось холодно» можна інтерпретувати як прохання зачинити двері, або ж і відчинити їх, і так далі, доки ми не досягнемо нескінченної кількості потенційних імплікатур [1].

3. Відсутнє адекватне посилення на роль соціокультурного контексту спілкування, в якому взаємодіють співрозмовники. Наприклад, гумористичний або іронічний коментар може бути сприйнятий як грубе зауваження або ж як дружнє підбадьорювання залежно від соціальних ролей учасників. Кожен співрозмовник сприймає коментар через призму своєї культури. Таким чином, включення соціокультурної сфери в аналіз прагматичного значення підтримується більшістю сучасних прагматистів [3].

Оскільки теорія Ліча розглядається як один із пост-грайсівських підходів [2], деякі критичні зауваження спрямовані на його максими ввічливості. Вони полягають у наступному:

1. Такі максими перекривають одна одну і немає чіткого розмежування між дієвістю тієї чи іншої в конкретному контексті. Ба більше, модель Ліча не враховує важливість культурно-специфічних конвенцій різних мовних спільнот, окрім англійської, які інтерпретуватимуть або оцінюватимуть максими по-різному або навіть суперечливо [5].

2. Крім того, підхід Ліча включає в собі упередження до західної культури. Він не враховує її крос-лінгвістичні та крос-культурні прояви.

3. Співвідношення ввічливості з певними видами ілокутивних актів є обмеженим. Наприклад, спільні мовленнєві акти розглядаються як такі, що не стосуються ввічливості. За винятком таких, як-от запрошення, які можуть використовуватися як стратегія ввічливості (негативна або позитивна).

4. Ліч обмежує кожну максиму ввічливості певними мовленнєвими актами, наприклад, «максиму щедрості». Однак ця максима може бути включена в інтерпретацію інших мовленнєвих актів, таких як асертиви та експресиви, як у наступних прикладах:

«Я вважаю, що заслуговую на приз» та «Ти можеш більше не їсти». Якщо в першому прикладі експресивний акт порушує «максиму щедрості», оскільки максимізує вигоду для себе, то асертив у другому прикладі мінімізує вигоду для інших.

Теорії ввічливості мають певні недоліки та проблеми, які знижують їхню ефективність в успішному аналізі міжособистісної комунікації. Як зазначалось вище, модель Ліча обмежена деякими мовленнєвими актами. Крім того, в його моделі не зрозуміло, чи варто охоплювати культурно-специфічні, а також крос-культурні аспекти комунікації. Перспективу подальших досліджень вбачаємо у вивченні ефективних прийомів застосування теорій ввічливості на матеріалі публічних виступів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Coulthard M. An Introduction to Discourse Analysis. URL: https://www.researchgate.net/publication/49550805_An_Introduction_to_Discourse_Analysis

2. Eelen G. A Critique of Politeness Theories. URL: <https://www.scribd.com/document/215194181/A-critic-of-politeness-theories-Gino-Eelen-docx>

3. LoCastro V. Pragmatics for Language Educators: A Sociolinguistic Perspective. URL: https://www.researchgate.net/publication/286152750_Pragmatics_for_Language_Educators_A_Sociolinguistic_Perspective

4. Pfister J. Is there a need for a maxim of politeness? URL: https://www.academia.edu/954827/Is_there_a_need_for_a_maxim_of_politeness?rhid=28042708145&swp=rr-rw-wc-11671444

5. Thomas J. Meaning in Interaction: an Introduction to Pragmatics. URL: https://www.academia.edu/36564393/Meaning_in_Interaction_an_Introduction_to_Pragmatics